

JUGOSLAVJANSKI STENOGRAF.

IZDAVATELJ I UREDNIK

ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vsaki mesec 20. dne.
Redakcija i administracija:
v Petrinjskeji ulici br. 365.

Stoji na celo leto 2 for. 50 n.,
na pol leta 1 for. 30 novč.
Rokopisi se ne vraćajo.

Stenografija i pedagogija.

III.

Durch Vielseitigkeit soll der Mensch recht eigentlich
zum Bewusstsein seines innern Selbst kommen.

Herbart.

Znamo već, da je konačna svrha nauka, uzgojiti moralan značaj; a da taj u odgojniku nastane, valja mu podati i znanje etičkih ideja i učiniti, da mu bude volja kriepek, dosljedno tim idejam poslušna. Ni ovo ni ono nije moguće inače izvesti nego naukom, koji ima podavati duši pomisli jasne, kriepeke, skladno savezne i pune etičkih i estetičkih zaroda. Znamo i to, da nauk ima biti svestran. — Ergo na svestranoj duševnoj kulturi može niknuti moralan značaj. I sama etička ideja savršenosti zahtieva upravo tu svestranu duševnu kulturu, bez koje ni nemogu nastati one kateksohen etičke ideje, koje traže savez pojedinca sa cjelinom. Taj pako savez nije moguć, ako nije duševnost živo pristupačna cjelini, ili ako nije cjelina duši pojedinca razumljiva, a k tomu treba svastrana (ili bar mnogostrana) duševnost, koja se neimade tako razumjeti, da bi se svaki u sve i svašta temeljito razumio, da bi se njegovo čuvstvo iz dubine odazivalo svemu i svačemu, da bi njegova volja svagdje činom sudjelovala; pojedinac bo se nemože pojačati te postati cjelinom. Duševna radnja i u obće radnja ljudska podieljena je. Ona svestrana duševnost traži dakle po naravskoj mogućnosti samo svestrani, ili barem mnogostrani duševni mar — Herbart veli: vielseitiges Interesse. U obće nemože se tražiti svestrani već mnogostrani duševni mar, bar za ono, što je čovjeku srodnije i bliže, a i toga je veoma mnogo. Mnogostrani mar pako dade se samo mnogostranim naukom postići.

Dragi čitatelju, znam, da me nekako zlovoljno sliediš, misleći, da te vodim tamnim labirintom puštajući iz vida stavljen

si metu. Ali uvjeren budi, da idemo pravim putem, ako ti se i taman čini. Iz ovoga već, što gore rekosmo, mogao si razabrati, zašto je broj naučnih predmeta u svih današnjih učilištih tako ogroman prema onomu starijih vremena i zašto se isti još raztegnuti nastoji, ako to svrsi odgovora.

Ovaj »mnogostrani duševni mar« je dakle uz »prirodu, ljudi i Boga« drugi »fundamentum divisionis« naučnih predmeta; onaj je psihologičan, ovaj metafizičan. Herbart se ponajviše služi razdielbom po psihologijskih temeljih, koja ide i stenografiji više u prilog nego li divizija stojeća na temelju metafizičnom; jer ako je nauk valjan i mnogostran, on će u pojedincu pobuditi mar malo ne za sve ljudsko vredno nastojanje.

Etička ideja savršenosti traži indi taj mnogostrani duševi mar zato, što je on psihički nuždna podloga savršenosti, pak i zato, što je takav mnogostrani mar jedna od psihički nuždnih podlogâ podpune spoznanje etičke, a nauk, radeći o pobudjivanju toga mara, radi kao sredstvo moralnosti.

Nauku je dakle prvo sredstvo, kojim se on služi za nastanak moralnoga značaja mnogostrani duševni mar. Taj je pojedincu reć bi kao zrak, bez kojega nemože živiti moralnim životom, nego bi se morao posušiti kao samojuća mumija. Što je taj mar mnogostraniji, to je duševni život jači i cjelini uharmoniji, to je sveza izmedju pojedinca i cjeline jača. Budući da je pojedinac po naravi ograničen, zahvalno čuti on pomoć drugih; ali on može tako čutiti samo onda, ako razumije druge, ako je duševno mnogostrano maran. Kad bi svaki imao taj mar samo za svoj posao, onda bi ljudska zajednica postala bezčutnom materijalnom makinom. Prva je zato zadaća nauku, da taj mar, za uljudbu toli vredan pobudi, da otvori mladoj duši pogled u prirodu, u ljudstvo, u znanosti, u umjetnosti. Nu ovaj mnogostrani mar treba da je ravnotežan iliti harmoničan, t. j. da nepretegne odviše na jednu stranu a druge da zapušta.

Velevažan je taj duševni mar za djelatnost u ljudskoj zajednici, pa mu zato i pedagogija posvećuje veliku pažnju. Budući će niže — kad budemo govorili o stenografiji — biti velika refleksija na taj mar, to ćemo o njem još nastaviti svoja razmatranja i to poglavito s psihologičkoga gledišta, da nam bude njegov pojam posve jasan i razgovietan.

Za sada ćemo — spomenuv još jedared, da nauk neima te zadaće, da se saznadu kojekakve istine, nego ima tu zadaću, da ono, što odgojnik sazna i zna, t. j. da to bude njegovo trajno znanje, pak da ono, što već zna. teži još razširiti — za sada ćemo završiti nominalnom definicijom toga mara, koja bi glasila: trajnost stečena znanja i trajna težnja, razširivati sveudilj stečeno znanje svoje, to je duševni mar, duševni interes.

Točan poznavalac stenografije i običnoga pisma može već iz te definicije uviditi, kakav je njihov položaj naprama pedagogiji.

Obično pismo imade položaj sličan jezeru, odasvud pečinami obkoljenu; može li ovdje biti govora o »razširivanju«? Stenografija pako jeste jedar potočić, koji prkosi svakoj stagnaciji, te miljušno žuboreć hiti nedoglednom ravni sve dalje i dalje dok ne bude veličanstvenom riekom, koja poput srebrne vrpce spaja raztresene rodove. Potekla nam od Triglava do Balkana! —

M. Vamberger.

Debatno pismo.

(Dalje.)

II. Kraćenje od sredine rieči počamši.

Medjutim da smo dosada rieč, koja se ima pokratiti, u njezinu početku bilježiti počimali, ćemo sada, negledeć na predložnu slovku, — koja se dakako nikada izostaviti nesmije, — sa sredinom rieči počimati. Kod mnogih naime rieči, osobito kod glagolja, nalazi se za naše uho karakteristični zvuk manje u početnom glasu ili u njegovu spoju sa sljedećim vokalom, nego što u vokalu samom, t. j. u samom nutarnjem glasu korjena. U ovom slučaju bilježi se dakle osim predložne slovke samo još nutarnji glas.

Na samoglas *e* neuzimlje se obično obzir u tom pokraćivanju.

Nutarnji glas piše se nad predložnu slovku, ako ta sa malenih i srednjih te iz dugih pod liniju se protežućih pismena sastoji, inače pako tiesno polag nje nad redicu.

a) Nutarnji glas *a*.

Iz I. diela nauke o stenografiji poznate su na taj način stvorene pokrate za: taj, onda, stvar, nikada, i t. d.

II. Kraćenje od sredine besede počemši.

Med tem da smo do sedaj besedo, ki se ima pokratiti, v njeinem početku bilježiti začenjali, bomo sedaj, ne gledeć na predložno slovko, — koja se seveda nikdar izpustiti ne sme, — s sredino besedij počeli. Pri mnogih besedah namreč, posebno pri glagolu nahaja se za naše uho karakteristični glas manje v početnem glasu ali v njegovem spoju s sledećim vokalom, kakor v vokalu samem, t. j. v samem notranjem glasu korena. V tem slučaju bilježi se torej razven predložne slovke samo še notranji glas.

Na samoglas *e* ne vzeimlje se obično obzir pri tem pokraćevanju.

Notranji glas piše se nad predložno slovko, ako ta z malih i srednjih in iz dugih pod linijo se protežućih pismenk postoji, drugače pak tesno poleg nje nad vrstico.

a) Notranji glas *a*.

Iz I. dela nauka o stenografiji znane so na ta način napravljene pokrate za: ta, ondaj, stvar, nikedar i t. d.

Komorne sigle: (*Vidi pril. str. 18.*) Monarh, oligarh, patriarh, eksarh, ustav, diplomat, delegat.

Pojedine rieči: Algebra; anagram, epigram, program, telegram, stenogram; nastati, ostati, postati, prestat, pristati, nestati itd., samostalno, sustavno itd.

(*Primjere za točku a. vidi u prilogu str. 18.*)

Prevod primjera.

Naš monarh je Franjo Josip. Svako ministarstvo, kad nastupi, svoj program razvije. Prepis stenograma u obično pismo mora se brzo vršiti. Anagram je neka vrst zagonetaka, a epigram je duhovita pjesma. Ako dobiješ telegram od mene, odgovori mi brzo.

Dvoslovčane rieči, koje imaju u svakoj slovci *a*, mogu se kratiti dvima *a*, a troslovčane rieči s tremi *a* mogu se kratiti tremi *a* nad redicom.

(*Primjere vid. na strani 18. priloga.*)

Prevod primjera.

Akoprem je bila zadaća jako lahka, ipak je slabo izpala. Marljiv stenograf zaslužuje, da mu se dade nagrada. Danas je u gradu plesna zabava. Oko vrta je ograda.

b) Nutarnji glas i.

Ovaj način kraćenja upotrebljuje se riedko kad, najviše za silu, kad nije drugi koji nedvojbena način kraćenja moguć.

(*Primjere vid. u prilogu str. 18.*)

Prevod primjera.

Ti si stupio psu na nogu, tako da je glasno zacvilio. Ta stvar me je tako zanimala, da sam čitao cieli dan o njoj. To stoji u svetom pismu zabilježeno.

(*Primere za točku a. glej v prilogu str. 18.*)

Prevod primerov.

Naš monarh je Franjo Josip. Vsako ministarstvo, kadar nastopi, svoj program razvije. Prepis stenograma u obično pismo mora se brzo vršiti. Anagram je neka vrsta zagonetk, a epigram je duhovita pesem. Ako dobiš telegram od mene, odgovori mi brzo.

Dvoslovčane besede, ktere imajo v vsakej slovki *a*, morejo se kratiti z dvema *a*, a troslovčane besede s tremi *a* morejo se kratiti s tremi *a* nad vrstico.

(*Primere glej na str. 18. priloga.*)

Prevod primerov.

Akoprem je bila zadaća jako lahka, ipak je slabo izpala. Marljiv stenograf zaslužuje, da mu se dade nagrada. Danes je v gradu plesna zabava. Okoli vrta je ograda.

b) Notranji glas i.

Ta način kraćenja rabi se redko kedaj, največ za silo, kedar nij kteri drugi nedvojbena način kraćenja moguć.

(*Primere glej v prilogu str. 18.*)

Prevod primerov.

Ti si stópil psu na nogo tako, dá je glasno zacvilil. Ta stvar me je tako zanimala, da sem čital cel dan o njej. To stoji v svetem pismu zabilježeno.

c) Nutarnji glasovi o i oj.

Rieči s ovimi nutarnjimi glasovi nesmiju se skoro nikada na takov način pokraćivati, gdje bi se nutarnji glas s vida puštao. O i oj moraju se bilježiti, budi da se sami nad redicu stavljaju, budi da se s početnim ili konačnim glasom spajaju. — Iznimka dakako mogla bi nastati tada, ako bi bila dotična rieč po predidućih već tako potanko označena, da ju može sama predložna slovka nadomjestiti.

c) Notranji glasovi o i oj.

Besede s temi notranjimi glasovi ne smejo se skoro nikedar na takov način pokraćevati, kder bi se notranji glas zanemaril. O i oj morajo se bilježiti, bodi da se sami nad linijo stavljajo, bodi da se s početnim glasom spajajo. — Izjema seveda mogla bi nastati tedaj, ako bi bila dotična beseda po predstojećih vže tako potanko označena, da jo more sama predložna slovka nadomestovati.

Komorne sigle: (*Vidi pril. str. 19.*) Autonomno, ekstraordinar; razlog, predlog.

Pojedine rieči: Abnorm, enorm; analog, dialog, epilog, prolog, monolog (monopol), katalog; mikroskop, teleskop. (telefon). Nastojati, obstojati, pristojati.

(*Primjere vidi u prilogu str. 19.*)

To su stvari, za koje nema analognih odnošaja. U monologu govori jedna, u dialogu govore dvie osobe. Da se to predloži, zahtjeva ravnopravnost. Stenografija je sustav pisma, koji je osnovan na ustroju jezika. Rieka Dunav izliewa se u crno more.

d) Nutarnji glas u.

I taj se slučaj riedko kada pojavlja, nego se u radje simbolizuje time, da se stavlja pred njim stojeći suglas u nizinu. Samo ako to nije lahko moguće izvesti, dakle kada stoji u izza kojega dugoga slova, tada se mora taj način kraćenja upotrebiti.

(*Primjere vidi u prilogu str. 19.*)

Prevod primjera.

Tko nebi imao sučut sa ubogim čovjekom? Pazi, da se neodtudjiš

(*Primere glej v prilogu str. 19.*)

To so stvari, za koje nema analognih odnošajev. V monologu govori jedna, v dialogu govore dve osebe. Da se to predloži, zahteva ravnopravnost. Stenografija je sôstav pisma, ki je osnovan na ustroju jezika. Reka Dunav izleva se v Črno morje.

d) Notranji glas u.

Tudi ta slučaj se redko kedaj pojavlja, nego se u rajše simbolizira s tem, da se stavlja početni pred njim stojeći soglas v nizino. Samo ako to nij lahko mogoče izvesti, torej kedar stoji u iza koje dolge pismenke, tedaj se mora ta način kraćenja rabiti.

(*Primere glej v prilogu str. 19.*)

Prevod primerov.

Kdo nebi imel sôšut z ubogim človekom? Pazi, da se ne odtujiš

niti narodu niti svojim prijateljem. Ako gospodo dopustite, da o tem govorim, onda bi kazao, da nije oportuno, sada o tej stvari razpravljati.

niti narodu niti svojim prijateljem. Ako gospoda dopustite, da o tem govorim, ondaj bi rekel, da nij oportuno, sedaj o tej stvari razpravljati.

(Dalje.)

B o s n a.

Stenogram je na str. 22. „priloga“.

Bosna imenuje se dežela (zemlja), ki leži na balkanskem polotoku ter ima na severju za mejo Savo, na iztoku Limo i Drino, na zapadu dinarske planine i Uno, na jugu pak se drži Dalmacije, Crne gore i Albanije. Bosna je skroz i skroz gorata ter se po pravici zove: ilirska Švica. Iztočno od dinarskih planin je cel sistem paralelnih gorskih potez, ki se od severozapada proti jugoiztoku proteže (segajo), i koje dele mnogobrojne podolgaste doline z dotičnimi rekami.

Na rekah i potokih Bosna v obče obiluje, ker jako goste šume po gorah izvore dovoljno podživljujo; njihov broj iznaša preko 8000. Najveći del njih izleva se v Savo; tako Una, Verbanja, Okrina, Bosna (glavna reka te dežele), Drina i dr. Glavna reka jugozapadne strani je Narenta, ki gre v jadransko morje. Jezer je malo, a še ta niso znamenita.

Planjav ima Bosna samo ob Savi ter na spodnjej Uni i Bosni.

Klima je samo po nekih krajih južno-vróča, ker v gorovju, kder so najviši vrhovi skoro celo leto s snegom pokriti, se vsled tega znatno omekša.

Vže zaradi tega, ker je Bosna jako bogata na vodah, lahko bi bila med najcvetečimi deželami, kakor je z obzirom na naravske krasote med najbogatejšimi na svetu; a nesrečna turška peta pozna se povsod ter je uzrok žalostnej zapuščenosti. Skoro vse one rodovite i lepe doline leže puste i prazne, najveći del zemlje je neobdelan. Poljedelstvo se samo za največo silo goji, i še to nemarno i slabo. Ipak se pridela žita vsake vrste — v dobrih letih celo v izobilju. Dosta je tudi sadja, smokev, južnega ovočja, riža itd. Dobro vino dobi se posebno v severnem delu, n. pr. okoli Banjaluke i Novega pazarja. Duhan se prideluje često, a po gorah raste koristno bilje (zelišče).

Divjačine živi dosta, osobito srne, divje svinje, zajci i lesice; i ne manjka ni volkov i medvedov. Od domače životinje, koja se smatra kot glavno bogastvo stanovnikov, redi se goveja živina, koze, ovce i mali konji. Bučelarstvo, koje je bilo prej znamenito, sedaj nazaduje.

Ruda se nahaja v mnogih krajih v obilej meri. Vže Rimljani so njo z velikim vspehom kopali. Zlato i srebro se more najti pri Izvorniku, Srebernici i Varešu; živo srebro pri Varešu i Kresovu, bakro pri Bosna-Seraju; sol se lahko dobiva na raznih, a železo na mnogih mestih.

Industrija obstoji posebno v kopanju i obdelovanju železa. Vsako leto dobi se ga preko 100.000 centov. Na trgovino vplivajo nepovoljno monopoli, visok col i slabe ceste. Vendar se dosta izvažajo: železo i razni železni izdelki, živina, žito, suho sadje, volna, vosek, kosti itd.

Stanovništvo obstoji v glavnem iz Slavjanov (Hrvatov ali Srbov), razven njih je še nekoliko židov i ciganov. — Jezik je čist, polno- i blagoglasen, kakor more biti redko kde med kojim drugim slavjanskim plemenom. Turski jezik se nij nikder udmačil, premda je Bosna vže tako dolgo pod turskim jarmom. Kar se namreč tiče njene povesti, to znamo, da so Bosna i Hrvatska bile združene pod Krešimirom II. (l. 994). Boris (od l. 1141 do 1168) pokušal je postaviti samostalno vladarstvo v Bosni. Izza njega sledili so bani do Tvardka II., ki si je dal (1376) opet ime kralja. Pod kraljem Stepanom Ostoićem (1446) uvelo se je kršćanstvo. Stepan Tomazević, ki je — kakor se veli — svojega oca ubil, bil je posljednji kralj. Udova umorjenega, je poklicala Turke v deželo, da bi smrt svojega soproga osvetila, i Bosna pala je cela pod turško vlast. — Od 1463—1527 traje vladarjenje ogersko-hrvatskih kraljev nad Bosno. — Turki so skoro vsako leto pokušali, dobiti v Bosni vlast opet v svoje roke; i vsled nesrečnega izida bitke pri Mohaču (1526) se je tudi dogodilo.

Na ta način je Bosna postala skroz toliko stoletij izgubljena za kulturo i evropsko civilizaciju.

A baš v današnjih dneih rešava se vprašanje, na kakov način ima se Bosna dovesti opet v stanje, ki bode za njen napredek v duševnem i materijalnom obziru povolneje, kakor je bilo dosedanje.

Nadamo se i želimo tej bratskej deželi lepšo bodočnost!

Drd. B.

Stenografska literatura.

„*Stenografische Unterrichtsbrieft* za samouko stenografije po Gabelsbergerjevem sistemu“, delo K. Faulmana, ktero smo vže lani napomenoli, dospelo je sedaj do 16. zvezka (v založbi A. Hartlebena v Beču). V 8. listu konča se stenografsko korespondenčno pismo, i spisatelj upotrebi 9. list v to svrhu, da celo gradivo, koje se je do sedaj razpravljalo, še po znanstvenem razdelenju ponavlja. Iz tega se vidi, da spisatelju nij samo mar za to, da se stvar lahko nauči, nego še bolje gleda na temeljiti nauk. — V 10. listu se začne debatno pismo. Izza

kratkega uvoda, v kojem se načela kračenja stavkov razlagajo i razni načini kračenja navajajo, pristopi spisatelj precej k praktičnim vajam. Za podlogo služi mu zanimivi Jules Verneov roman „Črna Indija“. V pridodanem komentaru se dotične pokrate razjasnujo i davao se učećemu mnogi praktični napotki. V 12. listu so pod naslovom „copia verborum“ abecedno sestavljene pokrate s primernimi izrekami. De sedaj se še nij praktična stenografija na tako originalni i lahko umevni način razpravljala. — Onim, ki se žele z nemško stenografijo upoznati, moremo priporočiti to delo, ki izide v 24 zvezkih po 25 nvč.

G l a s n i k.

Presvietli gosp. grof Pavao Pejačević u Podgoraču blagoizvolio je predbrojiti 9 primjeraka „Jugosl. Stenografa“, od kojih se 6 šalje po njegovoj želji na ravnateljstvo kr. gimnazije u Osijeku, a 3 na ravnateljstvo kr. gimnazije u Požegi, da jih porazdiele medju najsposobnije učenike dotičnih zavoda. — Na ovom plemenitom daru, za koji će dotični nadareniki sigurno hvalu znati presv. gospodinu grofu, budi i s naše strane u ime stvari, koju zastupamo, najtoplija zahvalnost izjavljena; jer takovim se načinom najuspješnije pripomaže, da se naša liepa i koristna umjetnost po domovini što brže i što više razširuje. Ugledali se i drugi u taj liepi primjer!

Stenografiju na građanskoj učioni u Novoj gradiški predaje privatno gradj. učitelj gosp. Mile Babić. Kako nam isti oko prospjeha naše umjetnosti veoma marljivo nastojeći učitelj sam javlja, sluša njegova predavanja 25 djaka, medju kojima su i 4 djevojke. Djaci su iz V. i VI. razreda. Napredak je u obće posve povoljan, a što treba poimence iztaknuti, je to, da osobito dobro napreduju djevojke. — S mjerodavne strane učiniti će se potrebiti koraci, da nauk bude javan, a ne samo privatn.

To je dakle drugi slučaj, gdje se u Hrvatskoj na građanskim školah, a to i djevojkam, stenografija predaje. Vivat sequens!

Profesor Ivan O. Pražák priredio je novi prevod Gabelsbergerova stenogr. sustava za franceski jezik.

Stenografija, telegrafija i telefonija. U Parizu kušali su braća Duployé stenografiju kod telegrafije upotrebljavati te su tim jako ugodne rezultate postigli. Pomoću Casselijeve aparata načinilo se je stenografskim pismom u 4 minute 12 podpunih depeša, kod dalnjih pokusa 150 u jednom satu; dakle dvostruko od onoga, što može učiniti aparat Hughesov, koji je najbolji, štono ih do sada poznamo. S vremenom misle, da će one brojeve još podvostručiti moći. Kod upora-bljivanja telefona kod telegr. zavoda nadaju se isti, da će moći izposlovati, da se budu činovnici, koji su vješti stenografiji, namještali

(„Le Sténographe“.)

Izpravei. V 2. br. str. 15. v članku „Vojaska in mir“ v 1. vrsti mesto „kdor“ čitaj: „kdo“. Str. 16. v 13. vrsti od zgorej mesto „ogristi“ čitaj: „egoisti.“

 Tko od novih p. n. predplatnika želi imati još I. tečaj „J. Stenografa“, gdje se počimlje nauka o stenografiji tumačiti, i II. tečaj, u kojem se nastavlja s mnogimi praktičkim primjeri, može jih dobiti ukupno za cieniu od 3 for. 50 novč. kod administracije „Jugosl. Stenografa“ u Zagrebu.

Tiska C. Albrecht u Zagrebu.

Pamet i srce.

(P. Preradović).

~ 1 d e z,	~ n o e f r
1 n p y w. e,	w r e n d e
w o e n l e	" - e ' o e f r b,
d e w o n z y e	d e y n l x z
e f g i x	
g x e e d e	
e d e n y?	
k o p w l w o r,	
e w n g l,	
1 w p l ' d y -	

Debatno pismo.

a).

Re 2-

e, s, z, o, i, r, e -

Re 1-i, i, i, j, k, l, n, o, i, j, i, i,
o, o -Re -e e - n ab - r d e b c j r - j k
u v b l - i n d f d, i d r - i e k
m o v b -Re -z j (= ") n r, r d i - m l f e e
e i (= ") - e p e j - n d i -Re 2- " = e d -

b).

Re -l f a n n r e j - r e j e e f
s a n - l d j -

B o s n a.

Let us go (go) & y & are w' (w_n) {are
 p' q' & w_n z - v, yk no w - n, & p' no e
ee', h z, n - co' o' o' s' l' o' i' g' r' g'
 The e ad a f' o' m' d' y' & e a t' m' o'
 & a ~ l' u' w' t' e' o' e' p' n.

und zu einem großen Teil
denen, die in der Lage sind,
zu sein (auch hier), und es ist
für mich ein großer Gewinn.

27. 11. 1880. 1880. 1880.
 1880. 1880. 1880. 1880. 1880.
 1880. 1880. 1880. 1880. 1880.

ap. P. 1 en d'ice en "re d'ey n"
de no rot re d'ice, - n'ah l'at de d'ice
on p'p'p' - oia - et - n'et y p' p'd, n'
e p'ter - n'ab o e y n' o z - g' r' n' o - n'o
n' s' d' P' f' s' n' - et - o e y p' d' y p'

Leu o m r e n e , v i n e n - n o y - d o
 16. 6. 7 d o n o (ff) -

.. e h g e b a n e o g f . d . n e n
 o n - 206 - e e l g t n o q d a v b l y v o
 x g r y d . 2 m - d o n - 7 d e d e y f .
 e d - 2 - n o a - e x o - o o n n -

f . d o n i n e n d o , e y . g a l y - n o ,
 v i n e n - o o n e n d . p . j u b - 2 d o - d e y
 - n e n - n e - e y j u b - 7 d e u o n n 1 d -
 ~ b e n p e n e n e n (v i n) d o n d . d o d o - v o
 o e b d y j u b - i j u b d e n , j u b d o y n c o n p l

e y - 2 , n (2 . 2) n e d y n i g e
 - d e - h i b n - n o n n t e r e n e n e n e n
 l o r h o - 7 d e l e e l e r e n l o n e -

n o h e n - n y / d e e e d 7 d e y n y n
 1994 - 10 (1141 e 68) n y i o a l e s e - j o d e
 o u e d e 2 n o e (1376) n n v - n n h e l u l
 (1446) n o d o - h e l o d n n o : e s d p e n v
 e e n n n n n n y e e d e y p e d , e d d n l o
 q - e 1463 e 1327 e a l n p d n e l - l o n o
 7 n y e n e y n e n - o n o h e d d i d e l (1326)
 o / e d e - n i b e l i o n i d e y n n n n n . o
 e y n d e y ? n e n n e l e d n n e y n n n e y n n
 h n n n n e n - n e n p e l d e y n n n -

